

ראסל וגארפונקל: לבלבל את הצופים

מיטען ריגשי הדרוש כדי להתמודד עם דמות הפסיכיאטר הנכנע בהדרגה לטירוף הקינאה והחשדות שאוחז בו. בארור קייטל, ששערותיו גולשות על כתפיו ומבטאו ברוקליני טהור, הופך את דמות מפקח המיטרה לפסיכופת של לצורך. רק תרזה ראסל עומדת במעמסה שהוטלה עליה, כשהיא מתבקשת לגלם נערה הנקרעת בין אהבתה לכמיהתה לחופש.

ובאשר ליומרות של הסרט — המתכוון לדבר על פסיכולוגיה ועל מצבים פוליטיים ואל אהבה חזקה-מרחינים ועל עוד תריסר נושאים — יש להן כיסוי בערך כמו לתקציב של ייגאל הורביץ. כבר מזמן אמרו חכמינו: תפסת מרובה לא תפסת.

נשים הן

צפרים

שאלה של זמן (מקסים, תל-אביב, אנגליה) — במבט ראשון זה נראה סרט מתוחכם, מורכב ומסובך ביותר. הצופים מוזמנים לפתור תשבץ אינטלקטואלי וחזותי ונדרשת מהם תשומת-לב מלאה כדי לפענח את כל התמוכות. אבל במבט שני, אחרי שפותרים את כל התעלומה, נשאר טעם מר בפה. יש רושם שתהליך הפתרון בסרט יותר מעניין מן התוכן שלו.

מעשה בפסיכיאטר העובד בשירות הביון האמריקאי בווינה, ומתאהב בנערה בת ארצו, שניהלה קודם לכן רומן סוער עם פוליטיקאי צ'כי. הפסיכיאטר אמור להיות סמל האדם המיושב בדעתו, השקול והרגוע. הנערה היא התגלמות של ציפור דרוו שאינה יכולה לקבל על עצמה שום חובות. היא מוכנה לאהוב עד שיגעון, אבל בתנאים שלה. הפסיכיאטר חושד שהנערה אינה שייכת לו עד הסוף, והנערה אינה יכולה לשאת את החשדות הרוודפים אותה כל הזמן. כל זה מסופר במבט לאחור, מכיוון שבתחילת הסרט היא גוססת. חקירתו של מפקח המיטרה אוסטרי היא שחושפת את פרשנית העבר אשר הביאה את הנערה למצב זה.

התכונה הבולטת ביותר של הסרט הוא עריכתו, כך שהוא קופץ בזמנים קדימה ואחורה, כאילו התכוון הבמאי ניקולאס רג לבלבל את הצופים ולחייבם במאמץ בלתי מוסק בכל עת הצפייה. תכונה שנייה, בולטת לא פחות, היא העמדה החזותית המרשימה לפני עדשת המצלמה; משום שנדמה כאילו בסרט הזה יש רק שיאים ואין בו שום רגיעה.

את הסוגלות הטכניות הללו ניתן לפרש לחיוב או לשלילה, לפי טעם הצופה, אך הבעיה החמורה ביותר של הסרט היא חליהוק. ארט גארפונקל שטחי. אין לו

במיספר שתיים מגלם אחד השחקנים המשכנעים ביותר של הבד הצרפתי, לינו ונטורה. איש-עסקים מצליח, שנפשו יוצאת להשיג עיסקה טובה והוא כימעט מוכן להקריב לשם כך את אחת העובדות שלו. אלא שהציניות טרם השתלטה עליו בצורה מוחלטת ויש עוד כמה עקרונות מוסריים ישנים גושים, וכמה רגשות שכימעט ועבר עליהם הכלל. שלא נותן נים לו מנוחה. מי שמעזרת את שלוותו היא תגלית שנתגלתה על-ידי ונטורה בעצמו. שחקנית תיאטרון יפהפיה בשם קתרין סלביה, המופיעה בקומדי פרנסז כבר עשר שנים וזו לה הופעה ראשונה על הבד.

בסיפור השלישי בוחר ג'ין ויילדר לעצב בעצמו דמות של מופרע על רקע מיני, המקבל "פס" לסוף-שבוע מן המוסד שבו הוא מאושפז. ומגלה את האהבה ואת הגבול הדק שבין שפיות ושיגעון כש"הפארטריט שלו היא קתלין (חעולם) לא הבטחתי לך גן של שושנים) קוויגלין.

סוף-השבוע הרביעי נתון לדימויו המ"טורף של דינו ריו, במאי קומדיות ותיק המשמש באוגו טוניאצי, אחד מהמוכשרים שבשחקני איטליה, כדי לבטא את הסער שבין החלומות למציאות ובין הר

סילביה קושינה
האשה הקטלנית

אשליית לפיכחון. טוניאצי המנסה למצוא לו הרפתקה לסוף-שבוע שבו נעדרת אשתו מן הבית. מנסה להעלות אש בכי מה אהבות ישנות. בסיפור זה אפשר להיווכח שוב, שסילבה קושינה נישאה מדהימה ביופיה ולהיזכר בקאתרין ספאק וברונה פודסטו, ולהרגיש מה שהקולנוע ניסה לעשות תמיד לקהלו: התיאבון מתעורר והארוחה נאכלת בבית.

אם בארצות-הברית מפיצה את הסרט אס-ג'יאס, הרי בישראל תפיק אותו חברת הפצה חדשה בשם שירי. בשיתוף עם סרטי האחים אליהו. בחודש אפריל צפויה לישראלים הצגת-בכורה מפותחת, כיאה למוצר יקר שכזה. המפצים מבטיחים להזמין לישראל גם את אחד הכוכבים הגדולים של הסרט. את מי בדיוק? הכל תלוי בלוח ההסרטה. המעריצות יכולות להתחיל ולהתכוון.

אורחים

קולנועית בדם

סוזאן שיפמן היא בדיוק מה שחסר לקולנוע הישראלי: אשת-סרטים בעלת נסיון עצום. המכירה את מלאכת העשייה על בוריה. אחרי שעבדה כעוזרת של במאים, כנערת-הסריט וכתסריטאית מלאה בכמה מן הסרטים המפורסמים ביותר שראו אור בצרפת ב"20 השנים האחרונות. התמחותה: היא עובדת עם במאים על כתיבת תסריטים, עוזרת להם לייצר את רעיונותיהם ואחר כך משמשת — לפחות לכמה מהם — כעוזרת בשעת הבימוי.

שמה מוכר במיוחד בשל שיתוף הפעולה ההדוק שלה עם פרנסיס טריפו. וזו למעשה גם הסיבה שהביאה אותה לביקור

כמה פעמים בעבר הציעו לה לביים בעצמה סרט. היא סירבה. זה דורש ממנה מאמצים בכיוון שאינה מוכנה להשקיע בו בשלב זה. "אולי אעשה בעצמי סרט כשהיה בת שמונים", אומרת שיפמן בחיוך מבוייש.

בתי קולנוע

סיגנון חדש

בית-קולנוע מסוג חדש עומד לקום בתל-אביב. כך, לפחות, מקווה עולה חדש מארגנטינה, ראובן קאצוביץ'. ששכר את קולנוע גורדון בתל-אביב לשנה אחת, עם אופציה להמשיך ולהחזיק בו, עם העסקים ילכו כמו שצריך.

קאצוביץ', העוסק בימים אלה בשיפוץ הקולנוע ובבחירת הסרטים שאותם יציג במשך השנה, מכין כבר כמה תוכניות יוצאות-דופן. למשל, מדי יום, בשעה שלוש וחצי, הוא יציג סרטים שנעשו על-ידי אותו במאי, שעשה את הסרט המוצג בשלוש ההצגות האחרות (שהיו בקולנוע גורדון בשעות שונות מן המקובל). כך, למשל, מתכוון קאצוביץ' לפתוח את העיניין החדש שלו בניד"נסקי, סרט על חייו של הרקדן הרוסי האגדי, אשר בוים על-ידי הרברט רוס. משום כך הוא יראה בהצגות יומיות מוקדמות מבחר של סרטים אחרים משל רוס. במיקרה זה המבחר הוא רחב מאוד, כי רוס עשה, בין היתר, סרטים כמו צמד בכותרות, נקודת מיפנה ועוד.

עוד רעיון פרטי של בעל בית-הקולנוע הסרי: כל יום שישי אחרי הצהריים יוקדש לאישיות קולנועית אחרת. בין התוכניות הראשונות של קאצוביץ', יום שישי אחד מוקדש לסטיב מקוויין ויום שישי אחר מוקדש להיצ'קוק. מה שעניין בחדא באופן מיוחד את ההולכים לקולנוע, היא סידרת ההנחות שמוכרת ל"חברי סינמטיקים, לסטודנטים ולקשישים מעל גיל 55.

ורק אזהרה אחת. קטנה אבל ברורה: ראובן קאצוביץ' מתכוון להוציא בעצמו מן האולם את כל מי שיעז לעשן. האיש לא יתבקש רק לכבות את הסיגריה, אלא ששט לעזוב את המקום.

על יוזמות נועזות כאלה אפשר רק לומר: בהצלחה! מי יתן ויחזיק מעמד.

שון. פאריס שייכת לנו. "איש לא ראה סרטים רבים כמוהו, ובכל פעם שאנו נפגשים קשה לו להבין כיצד יכולתי להחמיץ כל כך הרבה." היא אומרת בחיוך. לדבריה, "ריוט עושה סרט פעם בשלוש שנים ואין לו שום דבר אחר בחיים מלבד סרטים."

עיצוב התסריט. גם מי שלא הכיר את סוזאן התוודע לדמותה בלילה הא"חריקאי. שם גולמה על-ידי השחקנית נאטאלי באי. מי שזוכר את הדמות החיביבה, מלאת המרץ והאופטימיות, של עוזרת הבמאי התסריטאית באותו הסרט, מכיר את סוזאן שיפמן. היא שהייתה את מקור ההשראה של טריפו.

ומדוע אומרים שסוזאן שיפמן היא ב"דיוק מה שחסר לקולנוע הישראלי? פשוט

תסריטאית סוזן שיפמן
מה שחסר בישראל

מאוד. בישראל יש הרבה מאוד במאים שמוכנים לעשות רק סרטים שהם עצמם כותבים. אלא שברוב המקרים הם אינם יודעים לכתוב, גם אם הם יודעים לביים (ועל כך אפשר, כמובן, להתווכח). סוזאן שיפמן היא אחת מאותן התסריטאיות המתאימה עצמה לבמאי עימו היא עובדת. היא אינה מביאה לו חבילה מוכנה ואומרת לו: "עכשיו תשכור את הראש כדי להביא את זה אל הבד." להיפך. היא מצטרפת לעבודת היצירה עצמה, מסייעת בעיצוב התסריט. ומעל הכל, אין לה שום רצון לגנוב את חילתו של הבמאי.

בישראל. אמנם אחד מאחיה מתגורר כאן, ושני הילדים של האח השני שהיה בישראל, אבל לה לא היה זמן לבקר כאן, ולו רק משום שהיא אחת מאותן הנשים, שהעבודה מכתיבה להן את לוח הזמנים והביקורים. עתה, משמוצג בישראל הסרט האחרון שבו עבדה עם טריפו, המסרו האחרון, נמצאה סוף-סוף ההזדמנות המתאימה.

המלאי הצהוב. לבבית, נמרצת, מע"שנת כמו קטר ובעלת דעות מוגדרות מאוד בכל הנוגע לקולנוע. סוזאן שיפמן יכולה, בלי קושי, להיחשב סמכות בלתי עדיית בכל מה שנוגע לגל החדש הצרפתי. היא היתה חברתם של טריפו, גוררר וריוט. כשהיו כולם בגיל העשרה. היא עבדה על מרבית סרטיהם בתפקיד זה או אחר, סיעה להם, היתה עדה להתפתחות שלהם ואחר כך להתרחקות ההדרגתית שחלה ביניהם.

היה עם טריפו הם הקרובים ביותר. מאז סרטו השני, גורלו של פסנתרן, היא היתה שותפה בכל מה שעשה. הנוסטאלגיה לעבודה ראשונה זו גורמת לה עד היום לומר, שמכל סרטי טריפו היא מע"דפה אותה יצירותיו. שלדעתה עוד תיוכזה פעם בהכרה הראויה. היום אין זה סוד, שבכל פעם שטריפו מכין סרט חדש, סוזאן היא זו שמכינה עמו את התסריט. הם יושבים יחד, חושבים יחד, ואם כי, כדבריה, "הרעיון הראשון הוא תמיד שלו." הסרט קורם עור וגידים תוך כדי עבודתם המשותפת. כך, למשל, חלק גדול מן הפרטים שבמסרו האחרון סופקו על-ידי זכרונותיה של סוזאן בימי המילחמה, אך היא מדגישה במפורש כי דמות הנערה היהודיה בסרט, המסתיירה את הטלאי הצהוב בצעיף שעל צווארה, אינה בשום פנים ואופן הדמות שלה.

חיים ופרטים. שלא כמו הקריבה והידידות שהיא רוחשת לטריפו, זכרו נותיה בכל מה שקשור בגודר חמימים פחות. היא מעריצה עד היום את כישי-רונזו של האיש ואת החדשנות שלו. יחד עם זאת היא זוכרת שהעבודה במחיצתו היתה פעמים רבות סיוט. "הוא היה קשה מאוד כלפי כל מי שעבד בסרטיה, אולי משום שהוא היה קשה גם ביחס לעצמו." מסבירה.

במאי אחר של הגל החדש, שאותו היא מכירה מאותה התקופה הוא ז'אק ריוט. היא עבדה איתו מאז סרטו הראי